

Nr 179.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1919 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anvisande av medel för utförande av om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna.

(1:a avd.)

Uti den till riksdagen avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkt 63) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, för utförande av vissa reparations- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna, utöver det av 1918 års lagtima riksdag därför anslagna beloppet, 1,500,000 kronor, å extra stat för år 1920 beräkna ytterligare ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1919 dagtecknad proposition (nr 126), under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för utförande, i enlighet med vad i ovannämnda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden närmare utvecklats, av om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna, utöver det av 1918 års lagtima riksdag härför anslagna beloppet, 1,500,000 kronor, å extra stat för år 1920 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokoll.

Frågans
behandling
vid 1918 års
lagtima
riksdag.

Sedan inom byggnadsstyrelsen upprättats särskilda förslag dels till om- och påbyggnad av de i kvarteret Grönlandet norra belägna byggnaderna för en efter 1916 års priser beräknad kostnad av 1,506,000 kronor dels ock till utförande av allenast ändrings- och reparationsarbeten å samma byggnader för en kostnad av 1,120,000 kronor föreslog Kungl. Maj:t 1918 års lagtima riksdag i propositionen nr 294 att för utförande i överensstämmelse med det senare förslaget av vissa ändrings- och reparationsarbeten å dessa byggnader anvisa å extra stat för år 1919 under sjunde huvudtiteln ett reservationsanslag å sistnämnda belopp.

I skrivelse den 22 juni 1918 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel anförde riksdagen i anledning av berörda proposition bland annat följande:

»Vid prövning av detta ärende har riksdagen funnit synnerligen angeläget, att då i allt fall en betydande ombyggnad uti ifrågavarande välbelägna och rymliga fastighet är av förhållandena nödvändiggjord, densamma utföres på sådant sätt, att största möjliga lokalutrymme därigenom beredes statsverket. Och detta så mycket hellre som riksdagen med bestämdhet trots sig finna, att ett sådant ökat lokalutrymme skulle kunna vinnas för ett ur ekonomisk synpunkt fördelaktigt pris. Då såväl byggnadernas soliditet som förhållandena i övrigt medgiva en påbyggnad, och då en omläggning av taket jämväl ingår i den mindre byggnadsplanen, skulle enligt riksdagens förmenande en begränsning av arbetet till denna senare plan icke innebära den lämpligaste lösningen av frågan. Byggnadsstyrelsen har också, trots sitt förord åt det nu av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget, vitsordat, att ett ur ekonomisk synpunkt fördelaktigare utnyttjande av denna fastighet genom det tidigare ifrågasatta större alternativet ostridigt kunde ske.

Härtill kommer, att, enligt vad riksdagen inhämtat, på senare tiden en förändrad uppfattning gjort sig hos vederbörande gällande rörande möjligheten och lämpligheten av att i fastigheten inrymma såväl tandläkarinstitutet som medicinalstyrelsen. Även med hänsyn tagen till erforderlig utveckling torde, därest de förefintliga lokala möjligheterna bliva på ett klokt och rationellt sätt utnyttjade, alla rimliga anspråk från dessa institutioners sida kunna under en väsentlig tid framåt på ett tillfredsställande sätt tillgodoses. Genom vissa om- och utflyttningar av de hittills i fastigheten inrymda mindre institutionerna, meteorologiska anstalten och etnografiska samlingarna m. fl., stå även ytterligare utrymmen till buds.

Vid sådant förhållande och då för såväl medicinalstyrelsen som tandläkarinstitutet oavvisliga behov av nya och utvidgade lokaler föreligga, har riksdagen ansett sig böra upptaga det i propositionen omnämnda större alternativet för ombyggnadsarbetena i fråga. Visserligen torde de för detta alternativ år 1916 uppgjorda kostnadsberäkningarna numera icke vara i allo hållbara utan kräva icke obetydliga tillägg, men kommer — även med beaktande av denna omständighet — en sådan lösning av denna byggnadsfråga, enligt riksdagens mening, att, på samma gång den skyndsammast möjligt tillgodoser nämnda institutioners trängande lokalbehov, likväl att ställa sig för staten så ekonomiskt gynnsam, att riksdagen icke tvekat att besluta i enlighet därmed. Givetvis förutsätter riksdagen därvid, att

Eders Kungl. Maj:t underkastar det tidigare utarbetade förslaget en ytterligare prövning och däri vittager de jämkningar, som kunna visa sig lämpliga och erforderliga.»

Beträffande det belopp, som för genomförande av det mera omfattande alternativet borde beviljas, kunde, anförde riksdagen vidare, visserligen ifrågasättas, att man även för detta större byggnadsföretag kunde stanna vid det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 1,120,000 kronor. För att emellertid underlätta arbetets skyndsamma bedrivande hade riksdagen ansett sig böra höja beloppet till 1,500,000 kronor. Den framställning om ytterligare anslag, som eventuellt kunde visa sig erforderlig, syntes utan olägenhet kunna av Kungl. Maj:t göras vid 1919 års riksdag.

Under hänvisning till vad sålunda anförts tillkännagav riksdagen, att riksdagen, för utförande av vissa reparations- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna, å extra stat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag å 1,500,000 kronor.

Enligt en inom byggnadsstyrelsen verkställd beräkning skulle kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbetens utförande numera utgöra

*Kungl. Maj:ts
förevarande
förslag.*

själva byggnadsarbetet	kronor 2,770,000: —
värme- och ventilationsanläggningar samt varmvattenledningar.....	» 360,000: —
gas-, vatten- och avloppsledningar.....	» 445,000: —
elektrisk belysnings- och kraftinstallation, inklusive hissar, samt ringledningar.....	» 360,000: —
ritningar, kontroll och oförutsedda utgifter	» 655,000: —

Summa kronor 4,590,000: —.

Av detta belopp finnas emellertid såsom av det föregående framgår 1,500,000 kronor disponibla. För år 1920 erfordras ytterligare 1,000,000 kronor, vilken summa nu av Kungl. Maj:t äskats å extra stat för samma år. Då återstoden av beloppet, 2,090,000 kronor ej ansetts behöva disponeras förrän under år 1921 och då byggnadskostnaderna därjämte ansetts komma att åtminstone i någon mån sjunka i och med inträdande fredsförhållanden, varför den uppgjorda kostnadsberäkningen ej kunnat betraktas som definitiv, har departementschefen funnit det lämpligast att låta tillsvidare anstå med äskande av de för byggnadsarbetenas fullbordande ytterligare erforderliga beloppet.

Utskottets
yttrande.

Vid granskningen av det till grund för Kungl. Maj:ts förevarande framställning liggande inom byggnadsstyrelsen upprättade förslaget till ifrågavarande om- och påbyggnadsarbeten har utskottet funnit anledning till följande erinringar.

Vad till en början beträffar det för de olika verken och institutionerna beräknade lokalutrymmet har utskottet funnit, att ett betydande utrymme inom byggnaderna i fråga disponeras för ett tilltänkt hygieniskt laboratorium, om vars upprättande likväl ej ens något förslag framlagts för riksdagen. Därjämte har beräknats utrymme för ett diagnostiskt-bakteriologiskt laboratorium, varvid man synes hava utgått från att statens bakteriologiska laboratorium för vilket lokaler för närvarande äro förhyrda i fastigheten nr 15—17 vid Vasagatan, skulle uppdelas i två särskilda avdelningar, en diagnostisk och en för serumtillverkning. Utskottet, som givetvis måste utgå från, att den nuvarande organisationen lägges till grund för lokalbehovets beräkning, och förutsätter, att bakteriologiska laboratoriet tillsvidare kvarbliver i sina nuvarande lokaler, har följaktligen ansett, att särskilda lokaler för hygieniskt och diagnostiskt-bakteriologiskt laboratorium icke nu böra beräknas. Vidare har utskottet ej ansett lämpligt, att, såsom i förslaget avsetts, amanuensbostäder inrymmas i förevarande byggnader.

I fråga om lokalutrymmets disponering i övrigt torde i åtskilliga fall inskränkningar kunna vidtagas utan att härigenom olägenheter behöva förorsakas.

Med vidtagande av de av utskottet sålunda ifrågasatta begränsningarna beträffande det tillgängliga lokalutrymmets utnyttjande, lär plats inom byggnaderna kunna tillsvidare beredas ytterligare någon statsinstitution eller ock det härigenom tillgängliga utrymmet på annat sätt kunna för statens ändamål vinna användning.

Rörande de för genomförandet av det nu framlagda om- och påbyggnadsförslaget såsom erforderliga beräknade kostnaderna har utskottet måst finna dem särdeles höga, och enligt utskottets mening lära med hänsyn till prisfall å byggnadsmateriel m. m. de verkliga kostnaderna komma att i avsevärd mån understiga de för närvarande beräknade. Utskottet förväntar därjämte, att kostnaderna skola kunna nedbringas genom förenklingar och inskränkningar i fråga om inredningsarbeten och dylikt.

Vad slutligen angår det belopp, som nu bör av riksdagen beviljas för byggnadsarbetenas bedrivande, ansluter sig utskottet till den av departementschefen uttalade uppfattningen härutinnan. Allenast det för

år 1920 erforderliga anslagsbeloppet bör följaktligen nu av riksdagen beviljas.

Under hänvisning till vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för utförande, i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden den 25 februari 1919 närmare utvecklats, av *om- och påbyggnadsarbeten å de i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm befintliga byggnaderna*, utöver det av 1918 års lagtima riksdag härför anslagna beloppet, 1,500,000 kronor, å extra stat för år 1920 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 26 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 178.
